

Tekstvoorstel Wolvenplan 2024: Preventieve maatregelen tegemoetkoming wolvenschade

Versie 1.0 – 22 februari 2024

Wolvenwerkgroep 29 februari 2024 – Bijlage bij agendapunt 4

Onderstaande tekst zal worden verwerkt in de paragraaf van het Wolvenplan 2024 die gaat over het tegemoetkomingsproces voor wolvenschade.

Op grond van de Omgevingswet kunnen provincies (Gedeputeerde Staten) aan grondgebruikers en dierhouders een tegemoetkoming verlenen voor schade door in het wild levende dieren aan bedrijfsmatige landbouw (gewassen en gehouden dieren).¹ Als uitvoeringsorganisatie zorgt BIJ12, namens de provincies, voor het beoordelen, beschikken en betalen van de aangevraagde tegemoetkomingen. De tegemoetkomingsaanvragen worden beoordeeld aan de hand van de provinciale beleidsregels die door provincies worden vastgesteld. BIJ12 adviseert en faciliteert hierin vanuit het perspectief van de uitvoering.

Het is primair de eigen verantwoordelijkheid van grondgebruikers en dierhouders zelf om hun landbouwgewassen en -dieren te beschermen tegen schade door in het wild levende dieren. Dit brengt met zich mee dat alles in het werk gesteld moet worden om schade door wilde dieren te voorkomen en beperken. Bij een tegemoetkomingsaanvraag wordt dus eerst beoordeeld of iemand zelf voldoende preventieve maatregelen en inspanningen heeft genomen.

In de huidige provinciale beleidsregels worden voor een tegemoetkoming in wolvenschade geen maatregelen vereist om de schade te voorkomen. In het Interprovinciale Wolvenplan uit 2019 stond daarover:

"Binnen het aangewezen gebied worden dierhouders geacht preventieve maatregelen te treffen overeenkomstig de faunaschadepreventiekit van BIJ12. Echter vooralsnog, in ieder geval tot 1 januari 2022, wordt bij het verstrekken van tegemoetkomingen in de schade door wolven niet getoetst aan het feitelijke toepassen van de maatregelen. De tegemoetkoming in de schade wordt verstrekt aan zowel hobby- als beroepsdierhouders. De periode tot 1 januari 2022 wordt gebruikt om dierhouders in algemene zin voor te bereiden op de komst van de wolf en in het bijzonder om ervaring op te doen met eventuele gebiedsgerichte preventieplannen, zie hierna."

Deze periode tot 1 januari 2022 is in 2023 verlengd tot de vaststelling van het vernieuwde Wolvenplan.

Voor dit beleid hebben provincies destijds gekozen om dierhouders te laten wennen aan de terugkeer van wolven in Nederland, en tijd te geven zich daarop voor te bereiden en te schakelen. Het vorige Interprovinciale Wolvenplan (2019) met addendum (april 2023) is tot stand gekomen in de context van een beginfase. In die fase was er sprake van enkele zwervende wolven en slechts een enkele roedel. Er waren enkele schademeldingen maar het was niet voorzienbaar waar nieuwe aanvallen zich konden voordoen.

---

¹ Art. 15.53 Omgevingswet.

Inmiddels hebben meerdere wolvenroedels zich gevestigd. Hoewel de terugkeer van de wolf maatschappelijk gevoelig ligt, zijn zowel dierhouders als bestuurders en uitvoerders nu vele ervaringen rijker. In die context is dit nieuwe Wolvenplan tot stand gekomen en achten provincies het passend dat de *beleidsregels* voor een tegemoetkoming in wolvenschade, meebewegen met de ontwikkelingen van het wolvendossier. Dit betekent dat in bepaalde gevallen voortaan preventieve maatregelen wordt vereist van bedrijfsmatige dierhouders om voor een tegemoetkoming in aanmerking te komen.

Wanneer preventieve maatregelen vereist?

Om voor een tegemoetkoming in aanmerking te komen is het uitgangspunt dat dierhouders preventieve maatregelen moeten treffen. Dat is niet in alle gevallen mogelijk of redelijk. Daarom wordt in de volgende situaties redelijkerwijs *niét* van een dierhouder verwacht om preventieve maatregelen te treffen:

- De wolvenaanval vindt plaats buiten een provinciaal aangewezen 'wolvengebied'

Deze gebieden zijn door provincies aangewezen om een subsidieregeling voor wolfwerende maatregelen in te kaderen. Met ingang van het Wolvenplan 2024 worden ze ook gebruikt om te beoordelen of preventieve maatregelen vereist zijn voor een tegemoetkoming in wolvenschade. In deze 'wolvengebieden' is het bekend dat wolven zich er min of meer permanent ophouden of regelmatig worden waargenomen. Er is dus een verhoogd risico op wolvenschade. Buiten de gebieden is het onvoldoende voorzienbaar dat schade door een wolf optreedt, om van dierhouders te verlangen dat zij het risico nader beperken met preventieve maatregelen. Bovendien staan de kosten van de preventieve maatregelen niet in verhouding tot de kans dat de schade optreedt.

- De wolvenaanval vindt plaats binnen een provinciaal aangewezen 'wolvengebied', maar het is redelijkerwijs niet mogelijk om preventieve maatregelen te treffen.

De (on)mogelijkheid om de maatregelen te treffen wordt bij een tegemoetkomingsaanvraag beoordeeld door BIJ12.

- Een wolf doodt of verwondt hobbymatig gehouden landbouwhuisdieren.

Voor hobbymatige dierhouders achten provincies het niet redelijk om preventieve maatregelen te vereisen voor een tegemoetkoming in wolvenschade, omdat de investering die daarvoor is vereist in zulke gevallen niet in verhouding staat tot het risico op financiële schade.

Welke preventieve maatregelen worden verwacht?

Als preventieve maatregel geldt: een wolfwerend raster volgens de normen van de Faunaschade Preventiekit voor de wolf van BIJ12.

De Preventiekit beschrijft naast rasters ook andere mogelijkheden om dieren te beschermen tegen wolven. Omdat de effectiviteit van die alternatieve maatregelen (nog) onvoldoende is onderzocht, is gekozen om deze nog niet te accepteren als preventieve maatregel waarmee men voldoet aan de vereisten voor een tegemoetkoming.